Dosarul nr.2r-2424/23 Prima instanță jud. Ciubotaru Angela
(2-22164671-02-2r-12072023)

D E C I Z I E

03 octombrie 2023 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău
În componenţa sa:
Președintele completului, judecătorul Nelea Budăi
Judecătorii Ion Țurcan şi Iurie Cotruţă

Examinînd fără participarea părților recursul declarat de avocatul Moșnoi Mihai în interesele lui ***** împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău sediul Centru, din 05 iunie 2023, prin care s-a admis excepția de tardivitate invocată de Ministerul Finanțelor și Ministerul Justiției, emisă în cauza civilă nr.2-25044/2022, la cererea lui ***** de chemare în judecată a Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului material și moral în baza Legii nr. 1545 din 25.02.1998, după expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor Iurie Cotruță, a

c o n s t a t a t :

La 09.11.2022 ***** s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerul Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la data de 12.02.2019 a fost începută urmărirea penală nr. ***** în temeiul art. 190 alin.(1) Cod penal. Prin ordonanța din 23.05.2019 ***** a fost recunoscută în calitate de bănuit în cauza penală nr. ***** în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(1) Cod penal, fiind aplicată măsura procesuală – obligația de a se prezenta la organul de urmărire penală. Prin ordonanța din 20.08.2019 s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală pe cauza penală ***** a lui *****.

Indică reclamanta că pe parcursul anilor 2019-2020 a fost hărțuită permanent de către organele procuraturii, ca în final să fie achitată și reabilitată prin scoaterea de sub urmărire penală pe motiv că fapta nu a fost comisă de aceasta.

La fel, susține că pentru dovedirea acuzațiilor ca fiind fictive și fabricate de organul de urmărire penală, în scop de intimidare a reclamantei, pe perioada anilor în care a fost abuzată de autorităților statului aceasta a suferit o serie de prejudicii

materiale, morale cît și încălcată demnitatea și onoarea sa în virtutea profesiei pe care o exercită, fiind administrator al ”Expresdorauto” SRL iar soțul fondator.

Cere încasarea din contul Ministerului Justiției în contul reclamantei ***** suma de 250 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și compensarea cheltuielilor judiciare de 5000 lei.

La data de 10.03.2023 Ministerul Finanțelor a solicitat respingerea pretențiilor ca fiind depuse tardiv.

La data de 17.05.2023 Ministerul Justiției a solicitat respingerea pretențiilor ca fiind depuse tardiv.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) emisă la 05 iunie 2023, acțiunea civilă la acțiunea înaintată de ***** împotriva Ministerul Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului material și moral s-a admis excepția de tardivitate și acțiunea s-a respins ca fiind depusă tardiv.

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 21 iunie 2023, în interiorul termenului de declarare a recursului, avocatul Moșnoi Mihai în interesele lui ***** a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate, respingerea cererii cu privire la excepția de tardivitate (f.d.194-201).

În conformitate cu prevederile art.425 din CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Cum rezultă din materialele cauzei, încheierea primei instanțe a fost pronunțată la 05 iunie 2023, iar recursul a fost depus la 21 iunie 2023. Având în vedere că încheierea contestată a fost recepționată de către recurent la 19 iunie 2023, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră că recursul a fost declarat în termen.

În motivarea recursului, recurentul a indicat că la 07.11.2021, în cadrul Inspectoratului de Politie Ialoveni a făcut cunoștință cu materiale cauzei penale nr. *****. Tot la data de 07.11.2021 a făcut cunoștință cu ordonanța procurorului în Procuratura r-nul. Ialoveni, Vasile Danu, din 20.08.2019 şi cu ordonanța procurorului în Procuratura r-nul. Ialoveni, Vasile Danu, din 27.05.2020 de clasare a cauzei penale.

Prin urmare, termenul de prescripție urmează a fi calculat din data când persoana a cunoscut despre existența actului şi anume ordonanței procurorului în Procuratura r-nul. Ialoveni, Vasile Danu, din 20.08.2019. Dat fiind faptul, că nu a fost adusă la cunoștință cet. *****, această nu a putut şti și nici nu a avut posibilitate să cunoască despre existența unei soluții pe cauza data. Mai mult ca atât, după finisarea urmării penale pe cauză penală nr. *****, OUP nu a adus la cunoștință despre faptul dat nici unei persoane interesate.

În colaborare cu normele CC al RM, dreptul la acțiune în repararea prejudiciului cauzat de OUP apare din momentul în care persoana a aflat despre

această încălcare. Mai mult ca atât persoanele interesate urmau ai fi aduse la cunoștință toate deciziile luate pe acest caz. Dat fiind faptul că la data de 07.11.2021, cet. Movileau Maria a aflat despre ordonanța de scoatere de sub urmărire penale emisă de procurorului în Procuratura r-nul. Ialoveni, Vasile Danu, din 20.08.2019, termenul de prescripție urmează a fi calculat din data de 07.11.2021.

Indică că în motivarea încheierii din 05 iunie 2023, în pct. 17 s-a menționat următoarele, citez: „În acest sens instanța de judecată notează că, prevederile Legii nr.1545/1998 nu condiționează termenul de 3 ani din momentul aducerii la cunoștință a actului generator de drept (la caz - ordonanța de scoatere de sub urmărire penală), or, termenul de 3 ani se calculează din momentul apariției dreptului la repararea prejudiciului, la caz, termenul de 3 ani urmând a fi calculat din momentul intrării în vigoare a ordonanței de scoatere de sub urmărire penală. ”.

Consideră că Instanța de fond eronat a ajuns la prezenta concluzie, pe motiv că, ordonata de scoatere a persoanei de sub urmărire penală poate fi contestată după aducerea acesteia la cunoștință. Dat fiind faptul că, prezenta ordonanță nu a fost adusă la cunoștință părților interesate, aceasta nu a rămas definitivă şi irevocabilă.

Mai indică că în motivarea încheierii, în pct. 20 s-a menționat că „Instanţa de judecată remarcă că, ***** urma să formuleze o acțiune în judecată în vederea apărării drepturilor încălcate prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești în termenele expres prevăzute de lege în acest sens, adică, din momentul intrării în vigoare a ordonanței de scoatere de sub urmărire penală, or, în cadrul desfășurării acțiunilor de urmărire penală, reclamanta ***** a fost reprezentat de către un avocat, care de asemenea, urma să dea dovadă de diligență şi să se intereseze de soarta cauzei penale ce vizează clientul său, termenul limită expirând în 04.09.2019-04.09.2022. ”.

Menționează că Instanța de fond eronat a ajuns la prezenta concluzie, exemplific faptul că cauza penală a fost în derulare şi s-a finisat abia la data de 27.05.2020. Prin urma, persoana urma a face cunoștință cu toate actele procedurale după finisarea urmăririi penale, urmând a fi informate părțile interesate, şi anume după data de 27.05.2020, ceea ce demonstrează că acțiunea civilă înaintată este depusă în termen.

La soluționarea problemei de tardivitate a acțiunii, instanța de fond urma să țină cont de principiul contradictorialității si egalității părților în drepturile procedurale prevăzute de art.26 din Codul de procedură civilă, astfel încât nici una din părţi să nu fie avantajată sau defavorizată în raport cu cealaltă.

Solicită admiterea prezentei cereri de recurs; Casarea integrală a încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, judecător Angela Ciubotaru, din data de 05.06.2023 şi pronunțarea unei decizii prin care să fie respinsă cererea privind

ridicarea de tardivitate cu remiterea cauzei în instanța de fond, în același complet de judecată, pentru continuarea examinării cauzei.

La 26 iulie 2023, intimatul Ministerul Afacerilor Interne a solicitat respingerea recursului ca nefondat cu menținerea încheierii instanței de fond.

În conformitate cu art. 424 alin. (1) CPC, curțile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii.

În conformitate cu prevederile art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității şi fără participarea părților. Iar conform art. 428 alin. (1) CPC, decizia instanţei de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanţei la data emiterii.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Verificând legalitatea actului judecătoresc contestat, prin prisma argumentelor invocate în recurs și referință, a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră că recursul declarat de avocatul Moșnoi Mihai în interesele lui ***** urmează a fi respins din următoarele considerente:

În conformitate cu art. 186^1 alin. (1) şi (2) CPC, cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripție sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepției, instanța de judecată examinează excepția de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.

Excepția de tardivitate și, după caz, repunerea în termen se soluționează în ședință de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanților citați legal nu împiedică examinarea cererilor.

Instanța de recurs a constatat că la 09.11.2022 ***** s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerul Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

Iar, în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, intimații Ministerului Justiției și Ministerul Finanțelor, în ordinea art. 186^1 CPC, au ridicat

excepția de tardivitate a cererii de chemare în judecată depusă de ***** de chemare în judecată a Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) emisă la 05 iunie 2023, a fost admisă excepția de tardivitate și acțiunea civilă înaintată de ***** împotriva Ministerul Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului material și moral s-a respins ca fiind depusă tardiv.

Dispunând admiterea cererii privind ridicarea excepției de tardivitate, prima instanță și-a motivat soluția prin faptul că ***** a depus cerere de chemare în judecată a Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului material și moral în baza Legii nr. 1545 din 25.02.1998, cu omiterea termenului de 3 ani.

Instanța de recurs reține că prima instanță întemeiat a reținut că acțiunea este prescrisă, or potrivit art.5, alin.(2) din Legea nr.1545, cererea de chemare în judecată privind repararea prejudiciului se depune în termen de 3 ani de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului.

Materialele cauzei atestă că prin ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuit din 23 mai 2019 ***** a fost recunoscută în calitate de bănuit, fapt adus la cunoștința acesteia sub semnătură, în prezența apărătorului (f.d.98).

Potrivit art.63 al.(2), pct.(3) Cod penal, organul de urmărire penală nu este în drept să mențină în calitate de bănuit, persoana în privința căreia a fost dată o ordonanţă de recunoaştere în această calitate – mai mult de 3 luni, iar cu acordul Procurorului General şi al adjuncţilor săi – mai mult de 6 luni.

Prin ordonanța procurorului în Procuratura raionului Ialoveni din 20 august 2019 ***** a fost scoasă de sub urmărire penală. /f.d.149-152/

Colegiul reține că recurenta a invocat că a luat cunoștință cu ordonanţa enunțată supra în 07.11.2021, considerând că acțiunea este înaintată în interiorul termenului de prescripție.

Colegiul notează că prevederile Legii nr.1545/1998 nu condiționează termenul de 3 ani din momentul aducerii la cunoștință a actului generator de drept (la caz - ordonanţa de scoatere de sub urmărire penală), or, termenul de 3 ani se calculează din momentul apariţiei dreptului la repararea prejudiciului, la caz, termenul de 3 ani urmând a fi calculat din momentul intrării în vigoare a ordonanței de scoatere de sub urmărire penală.

Colegiul învederează că, la caz de către organul de urmărire penală au fost întreprinse un şir de acțiuni procesuale, reclamanta ***** având statut de bănuit, la faza urmăririi penale, avea obligația pozitivă de a se interesa despre statutul

dosarului penal, urmând să cunoască despre derularea urmării penale şi despre faptul scoaterii de sub urmărire penală.

Prin urmare, având în vedere prevederile legale nominalizate coroborate cu materialele cauzei instanța de recurs apreciază ca fiind justă concluzia primei instanțe de respingere a acțiunii ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție, or din materialele cauzei rezultă că reclamantul nu a formulat cerere de repunere a acțiunii în termen, și nici nu au prezentat nici o probă pertinentă, concludentă și admisibilă ce ar confirma justificarea omiterii termenului de adresare în instanța de judecată.

Instanța de recurs notează că art. 6§1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. Dreptul la o instanță nu este absolut, astfel încât nu este exclusă ipoteza că în scopul unei bune administrări a justiției, pot fi stabilite termene de prescripție. Chestiunile cu privire la termenele de prescripție urmează a fi abordate cu diligență de către instanțele de judecată.

Curtea Constituțională în hotărârea nr. 17 din 19 iunie 2015 a reiterat că legiuitorul poate stabili anumite condiții privind exercitarea drepturilor civile subiective, nerealizarea cărora poate duce la stingerea acestor drepturi. Asemenea condiții se referă, inclusiv la limitele temporale de apariție, exercitare sau apărare a drepturilor civile, numite în dreptul civil „termene”. Acestea sunt perioadele de timp, în cadrul cărora titularii drepturilor subiective civile sunt împuterniciți să-și realizeze drepturile, nerealizarea acestora fiind sancționată cu pierderea lor.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în hotărârea Nichifor c. Moldovei din 20 septembrie 2016 a constatat violarea art. 6 notând că chestiunea termenului de prescripție invocată de reclamant în cadrul procedurilor constituia un argument important, deoarece fiind admis putea duce la respingerea acțiunii. Prima instanță a respins acțiunea pe acest temei, însă Curtea de Apel şi Curtea Supremă de Justiție au tăcut în privința obiecției reclamantului în privința admisibilității acțiunii. În lipsa unui răspuns specific şi expres, este imposibil de a constata dacă aceste instanțe doar au neglijat să abordeze acest argument că acțiunea este tardivă sau dacă au intenționat să o respingă şi dacă aceasta a fost intenția, care au fost motivele în spatele deciziei respective.

Ținând cont de obiectul litigiului, de circumstanțele de fapt și de temeiurile de drept invocate, cât și de apărările formulate de partea adversă, instanța de recurs apreciază ca fiind nefondate argumentele recurentului referitoare la faptul că a luat cunoştință cu ordonanța enunțată supra în 07.11.2021, considerând că acțiunea este înaintată în interiorul termenului de prescripție.

La acest capitol, Colegiul reiterează că, reclamanta-recurentă ***** a cunoscut sau avea obligația să cunoască despre ordonanță de scoatere de sub

urmărire penală, cel puțin la data când aceasta a fost emisă, însă nu a demonstrat diligență și nu a întreprins minimul de acțiuni pentru a utiliza drepturile sale procedurale de a înainta acțiunea prin prisma Legii nr.1545, în interiorul termenului legal de 3 ani, acțiunea fiind depusă abia la data de 09.11.2022.

În contextul celor relatate, Colegiul decelează că încheierea instanței este emisă cu respectarea prevederilor legale. Or, în cazul în speță, cercetând cu maximă diligență materialele prezentate, Colegiul notează că înscrisurile cauzei nu conțin vre-un element susceptibil să o facă să ajungă la o altă concluzie în prezenta speță.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudenţa sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinaţie cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern şi este în principiu, competenţa instanţelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip *(Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67).*

La acest capitol instanţă de recurs reţine că recursul declarat de avocatul Moșnoi Mihai în interesele lui ***** nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esenţiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinţei de a fi „efectiv”, fiind lipsit de şanse de succes şi nu este capabil să ofere îndreptarea situaţiei din încheierea recurată.

Prin urmare, instanţa de recurs apreciază că recurentului i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță şi dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv.

De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echităţii procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanţii au reuşit să pună în discuţie în faţa instanţelor toate observaţiile şi raţionamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere *(Blücher împotriva Cehiei, cererea nr. 58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67).*

La caz, însă criticile invocate de recurent nu pot fi reținute, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de fond.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța ierarhic inferioară, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a încheierii contestate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de Codul de procedură civilă.

Abordarea recurentului, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de judecată, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune admiterea acestuia.

Așa dar, fiindcă încheierea primei instanțe este legală și întemeiată, fiindcă argumentele expuse în recurs s-au dovedit a fi nefondate, colegiul conchide că recursul urmează a fi respins cu menținerea încheierii primei instanțe.

În temeiul celor expuse, în conformitate cu art. 426-427 CPC, Colegiul civil,

D e c i d e:

Se respinge recursul declarat de avocatul Moșnoi Mihai în interesele lui *****.

Se menține încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Centru, din 05 iunie 2023, prin care s-a admis excepția de tardivitate invocată de Ministerul Finanțelor și Ministerul Justiției, emisă în cauza civilă nr.2-25044/2022, la cererea lui ***** de chemare în judecată a Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului material și moral în baza Legii nr. 1545 din 25.02.1998.

Decizia este irevocabilă de la emitere.

Preşedintele completului, judecătorul Nelea Budăi

Judecători: Ion Țurcan

Iurie Cotruţă